

EXPUNERE DE MOTIVE

la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 199/2023 privind Legea învățământului superior

Obiectul reglementării

Prezenta propunere legislativă are ca obiect modificarea și completarea art. 128 din Legea nr. 199/2023 privind învățământul superior, în sensul alocării un număr minim de locuri bugetate pentru absolvenții proveniți din rândul persoanelor cu cerințe educaționale speciale (CES), atât la programele de studii universitare de licență, cât și la cele de master.

Totodată, se reglementează mecanismul de redistribuire a locurilor neocupate, în vederea utilizării eficiente a capacității de școlarizare aprobate.

Situația actuală și probleme identificate

În forma actuală, Legea nr. 199/2023 reglementează acordarea unor facilități de acces la învățământul superior pentru anumite categorii de beneficiari, însă nu conține prevederi exprese referitoare la alocarea de locuri bugetate pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale.

Această omisiune normativă generează un tratament neuniform în raport cu alte categorii vulnerabile și conduce, în practică, la dificultăți în accesul efectiv al absolvenților cu CES la studii universitare.

Deși cadrul general privind educația incluzivă este reglementat la nivelul învățământului preuniversitar, mecanismele de sprijin nu sunt continuate în mod coerent la nivelul învățământului superior. Se impun câteva distincții necesare între categoriile juridice existente:

a) Candidații/studentii cu dizabilitate - Pentru această categorie există deja măsuri distincte de acces și continuitate, inclusiv locurile bugetate prevăzute de art. 128 alin. (8) lit. c).

b) **Candidații/studentii cu dizabilitate și CES** - În numeroase situații, dizabilitatea generează și cerințe educaționale speciale. Și această categorie beneficiază deja de mecanisme de acces și protecție juridică.

c) **Candidații/studentii care au CES, fără a avea dizabilitate** - Aceasta este categoria insuficient reglementată în prezent. Deși absolvenții învățământului preuniversitar care se înscriu în această categorie au cerințe educaționale speciale reale și documentate, aceștia nu beneficiază de instrumente clare și explicite de continuitate la nivel universitar.

Scopul și finalitatea reglementării

Scopul intervenției legislative este asigurarea accesului echitabil la învățământul superior pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale, prin instituirea unui instrument normativ clar și predictibil. Finalitatea reglementării constă în:

- creșterea ratei de participare a absolvenților cu CES la programele de studii universitare;
- reducerea riscului de excludere educațională și socială;
- asigurarea continuității principiilor educației incluzive pe întreg parcursul educațional.

Fundamentarea soluției legislative

Soluția propusă constă în introducerea unui alineat nou la art. 128, prin care se stabilește obligația instituțiilor de învățământ superior de stat de a aloca minimum 5 locuri bugetate pentru absolvenții cu CES, în cadrul cifrei de școlarizare aprobate.

Măsura are caracter:

- **nediscriminatoriu**, fiind fundamentată pe principiul egalității de șanse;
- **proporțional**, prin limitarea numărului de locuri și integrarea acestora în capacitatea existentă;
- **flexibil**, prin posibilitatea redistribuirii locurilor neocupate către ceilalți candidați.

Impactul socio-economic și bugetar

Impactul bugetar al măsurii este redus, întrucât locurile sunt alocate în interiorul cifrei de școlarizare deja aprobate anual prin hotărâre de Guvern.

Din perspectivă socio-economică, măsura contribuie la:

- creșterea nivelului de educație al persoanelor cu CES;
- facilitarea integrării pe piața muncii;
- reducerea dependenței de sistemele de asistență socială pe termen mediu și lung.

Compatibilitatea cu legislația națională și europeană

Propunerea legislativă este în concordanță cu:

- prevederile Constituției României privind dreptul la învățătură și egalitatea de șanse;
- Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar, care consacră principiul educației incluzive.

De asemenea, Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la 13 decembrie 2006 și ratificată de România prin Legea nr. 221/2010, consacră dreptul persoanelor cu dizabilități la educație incluzivă și egalitate de șanse. Articolul 24 al Convenției prevede obligația statelor de a asigura un sistem educațional incluziv la toate nivelurile, fără discriminare și cu respectarea principiului egalității de șanse.

În acest sens, accesul tinerilor cu cerințe educaționale speciale la învățământul superior reprezintă nu doar o măsură de sprijin social, ci și o obligație asumată de statul român prin tratatele internaționale la care este parte.

Concluzii

Prezenta inițiativă legislativă răspunde unei necesități obiective de reglementare și contribuie la consolidarea cadrului normativ privind educația incluzivă.

Prin instituirea unui mecanism clar de acces la învățământul superior pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale, se asigură coerența politicilor publice educaționale și se promovează egalitatea reală de șanse.

Lista susținătorilor

Proiect de lege
 pentru modificarea și completarea Legii nr. 199/2023 privind Legea
 învățământului superior

Nr.	Parlamentar	Partid	Semnătură
1	DOBRA ELENA ADELINA	USR	
2	Stefan Gheorghe	USR	
3	ANGHEL RĂZVAN PAUL	USR	
4	Violete Alexandra	USR	
5	MÎNDEUCĂȚĂLIN-EMIL	USR	
6	PAUN CYNTHIA	USR	
7	Minerescu Nora	USR	
8	SEBASTIAN CRISTIAN	USR	
9	Bodrea Marius	USR	
10	BECHIRANU GEORGE-CĂTĂLIN	USR	
11	KONSOR ALOTTA	UDMR	
12	Kovács Măte	UDMR PNL	
13	VICTORIA PROCIU	neafiliat	
14	NOVALL IRENE	USMR	
15	ASNAȘI ISTVAN SĂVĂRO	UDMR / PSD	
16	ANISIE MONICA CRISTINA	PNL	
17	DEUSU LUCIANA	PNL	
18	BOTA GHEORGHE	PNL	

Lista susținătorilor

Proiect de lege
 pentru modificarea și completarea Legii nr. 199/2023 privind Legea
 învățământului superior

Nr.	Parlamentar	Partid	Semnătură
1	DIMITRIU ALEXANDRU	USR	
2	KÖNCSÉI CSABA	UDMR	
3	GIUZGU ADRIAN	USR	
4	BLAGA DANIEL	USR	
5	Rodanu Bogdan	USR	
6	ALIN STOICA	USR	
7	RIGMAN CIPRIAN	USR	
8	TANASĂ ȘTEFAN	USR	
9	LAJANI László - Zoltán	UDMR	
10	LAZAR TEODOR	USR	
11	ALEXANDRU HARIUS - NICOLAE	USR	
12	PLUJAR ANDREI	USR	
13	Morussi George	USR	
14	Buleacă Felix	USR	
15	PRUNA CĂTINA	USR	
16	Szomori Ungvárné	USR	
17	COLIBAN ALLEN	USR	
18	BOTEZ MIHAI CĂTĂLIN	USR	

